

Beskrivelse

over

Fisk = Symper,

af

Henrich Tonning.

Sndskiont denne Fisk her i Stiftet er meget almindelig, saa fortjener den dog alligevel formedlelt sin besynderlige Skabning og smukke Farve at faae et Sted i Natur-Elskeres Skrifter, i hvilken Henseende jeg og har foretaget mig her at meddeele det jeg har kundet udvortes bemerke paa trende Fisk = Symper, som af Hoiærværdige Hr. Doctor og Biskop J. E. Gunnero bleve mig levende tilstillede.

De Tvende af disse Fiske = Symper vare hinanden for det meeste lige i Henseende til Længden og Farven, men den Tredie af dem var baade længere, og havde desuden en smukkere Farve, hvoraf jeg sluttede, at denne maatte være en Han, og de andre to

Hunner. Jeg blev og tydelig overbevist om denne Sags Rigtighed, ved det at jeg straxen skar dem alle Tre op, da jeg i de Tvende Første fandt Rogn, og i den sidste Melk. Hvad Længden angaaer, saa var den eene af disse Tvende Hunner, fra det yderste af Snuden til Enden af Stierten at regne, otte Tommer lang, og den anden Hun noget længere, men Hannen var god ni Tommer lang. I Henseende til Kroppens Farve, saa var deres hele Legeme, fra Næse = Hullenes Begyndelse, oven paa Hovedet, paa Galle = Deffene, til begge Siderne, og langs ned efter Ryggen lige til Spolen, i Bunden mørke = blaat med røde og mørke Flekker, hvilke paa Hannen vare meget større, end paa de tvende Hunner. Under Bugen havde begge Hunnerne lige til Gump = Finden (a) en bleeg = hvid, men Hannen sammesteds, og midt under Brystet, en bleeg = rød Farve (b) med en stor aflang hvid Flek i Midten, og var den desuden paa begge Siderne af Brystet og hele Bugen carmosin = rød med atten store hvide Flekker af adskillige Figurer. Findernes Farve

(a) Pinna analis.

(b) Siden har jeg seet adskillige Hanner, fangede nu i Koraaret, hvis Buge har skinnet som Guld.

Farve skal siden paa sit behøvrige Sted nærmere blive bekiendtgjort.

De havde alle Tre et meget stort Hoved, en breed, viid og aflang Kicæst, som i alle Maader lignede en Mar = Ulkes (a), hvorfore denne Fisk ogsaa, som Hr. Archiater Linnæus i det gamle Oplag af sin Fauna Svecica beretter, i Sverrig kaldes Ulka (b), foruden de andre Navne den sammesteds haver, som ere: Simpa, Röt = Simpa, Skiår = Tyta og Skrabba. Den øverste Læbe gif et godt Stykke ned over den nederste. Imellem denne øverste Læbe og Næse = Hullerne, langs ned til Mund = Bigen paa begge Siderne, var der et brusk = agtigt Bæsen, en halv Finger bredt, hvilket tillige med Læberne havde en hvid Farve, isprængt med smaae og mørke Flekker. Oven paa ved disse Næse = Huller imellem begge Dine = ne saaes tvende smaae og hvasse Pigger, een paa hver Side, og tvende stode ved Bag = Hovedet. Et hvert af Bellelogene havde ogsaa oven paa sig trende, og neden til ved Siderne tvende noget større Pigger. Hvad Dinene angaaer, saa var, Breden
fra

(a) Scorpenæ. Linn. S. N. gen. p.

(b) Lib. eit. n. 280. p. 105.

fra det eene Die til det andet paa dem alle tre neppe een Tomme. Dine = Steenene havde en hvid = blaae, Ringen inden om en rød = guul, og Ringen uden om Dinene en hvid Farve med smaae sorte Prikker.

Oven og neden i Riæsten, saavel som ogsaa op under Ganen, og ned i Svælget, saaes mange smaae og hvasse Tænder, af hvilken Aarsage, samt og tillige formodentlig denne Fiskes tilforn ommeldte hvasse Pigger, den vidt berømte Linnæus i det nyeste Op- lag af sit Systemate Naturæ (a) formodentlig har givet vores Fisk = Sympe det Navn af Scorpius, hvilket Navn den ogsaa i begge disse benævnte Henseender med største Billig- hed fortiener at bære.

Indvendig under ethvert af Gellelo- gene laae en Hinde med tre Straaler, og skjulte Gellerne, hvilken kaldes membrana branchiostega. Paa enhver af deres tvende Bryst = Finder, som begge vare i Kanten savede, og som, naar de bleve udtrækkede, i alle Maader saae ud som en Biste, tællede jeg sexten Straaler. Disse Finder vare paa alle tre Fisk = Symperne baade uden og in- den til hvide med mørke Flekker, som dog alligevel

(a) Gen. 136. n. 5. p. 265.

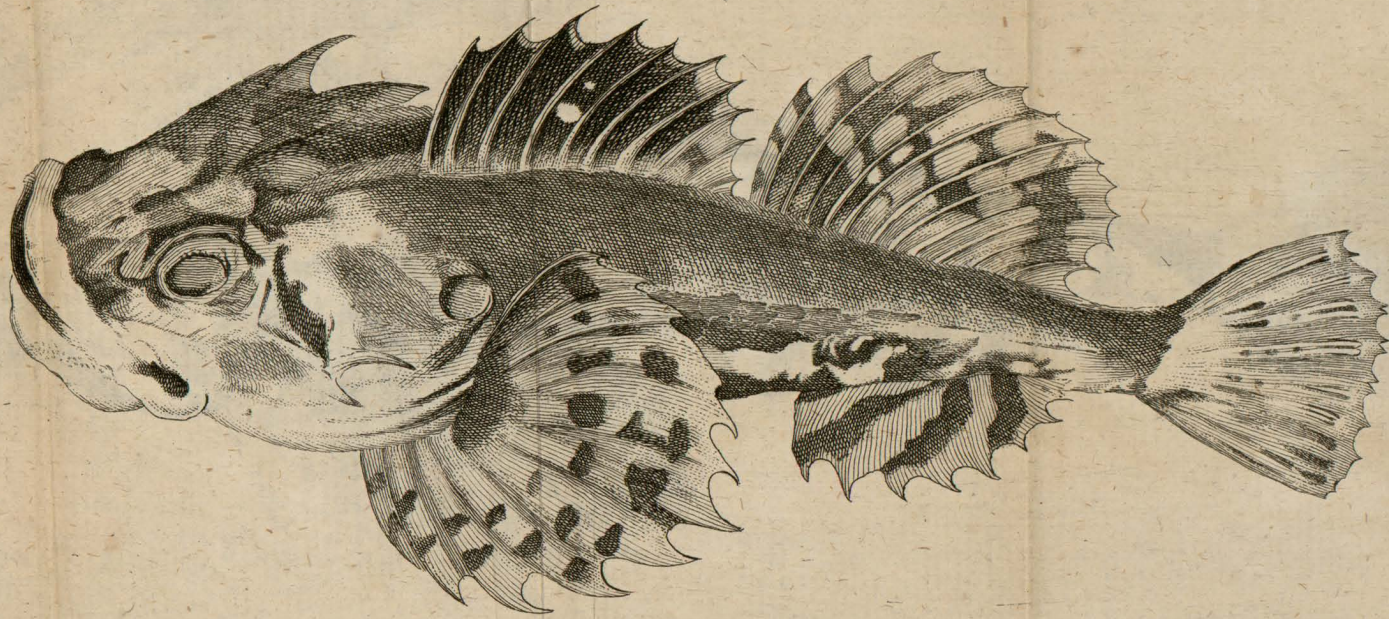
alligevel vare noget større paa Hannen. De tvende Bug = Finder, som paa Hunnerne vare bleeg = hvide med mørke Flekker, men paa Hannen carmosin = røde med store runde hvide Flekker, havde ifkun hver tre Straaler. Hvad de tvende Ryg = Finder angaaer, som i Farven lignede Bryst = Finderne, da tællede jeg paa den øverste af dem ni haarde og spids = agtige, men paa den nederste Ryg = Finde, som hang sammen med den øverste, sexten ganske bløde Straaler. Deres eeneste Gump = Finde, som allermeest var savet i Kanten, og Spol = Finden, som ogsaa ifkun var den eeneste, de havde begge, enhver for sig, tolv Straaler, og, i Henseende til Farven, vare de Bryst = Finderne ganske lige, undtagen at de mørke Flekker vare her paa Hunnernes Spol = Finde noget større, og paa Hannens endda meget meere. Fra denne Spol = Findes Begyndelse gaaer der paa begge Siderne af Bugen, lige op til Bryst = Finderne, mangfoldige smaae, runde, og, naar man stryger op efter til Hovedet, skarpe Punkter paa Hannen, hvilke paa begge Hunnerne baade ere mindre, meget færre, og langt fra saa skarpe.

De herhos følgende Kobber- Stykker, hvis Tegninger hans Hoiærværdighed Hr. Doctor og Biskop J. E. Gunnerus har været saa god at befoste, forestiller Hans- nen, nemlig Tab. XIII. partem pronam, og Tab. XIV. partem supinam. Om denne Fiske her til Lands spises, kan jeg ikke til visse sige, saasom jeg intet derom har hørt, men i Kiøbenhavn skal den spises, hvorfor den ogsaa af adskillige her oppe kaldes Kiøbenhavns Torst, og paa Dansk skal den hede, ligesom i Sverrig, Ulke. Jeg skulde derfor og troe, at det er samme Fiske vores berømte Olaus Wormius (a) kalder Ulke, og paa Latin Scorpius marinus.

(a) In Barthol. epistolar. medicinal. cent. 1. epist. 38. p. 354.

Fig. 1.

Cottus Scorpius pronus

Fig. 2.

Cottus scorpius, supinus

